

4.5.2009

PPO-2009-R-4-531

Vapo Oy
Paikalliset polttoaineet/Resurssit
PL 22
40101 Jyväskylä

Viite

YVA-ohjelma 28.1.2009

Asia

**YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO KAATIAISNEVAN TURVETUOTANTOALUEEN
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA**

Vapo Oy suunnittelee Kärämäen kunnassa sijaitsevan Kaatiaisnevan ottamista turvetuotantoon ja on toimittanut sitä koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle 12.2.2009.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY JA HANKETIEDOT

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on edistää ympäristövaikutusten arviointia sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/94, muutos 458/2006) ja asetuksen (713/2006) 6§:n hankeluettelon kohdan 2 e mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan turvetuotantohankkeisiin, kun turvetuotannon yhtenäiseksi katsottava tuotantopinta-ala on yli 150 hehtaaria. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus toimii Kaatiaisnevan hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma, jossa esitetään tiedot hankkeesta, tiedot arviointimenettelyn järjestämisestä sekä menetelmät hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten selvittämiseksi. Yhteysviranomaisen antaa arviointiohjelmasta lausunnon, jossa tarkastellaan asetuksessa esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, joka tulee samanlaiseen julkiseen käsittelyyn kuin arviointiohjelmakin. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää mahdollisiin lupahakemusasiakirjoihin. Yli 10 hehtaarin turvetuotantohanke edellyttää ympäristönsuojelulain (YSL 86/2000) mukaisen ympäristöluvan hakemista. Kaatiaisnevan mahdollinen ympäristölupahakemus käsitellään Pohjois-Suomen ympäristölupavirastossa.

Hankkeesta vastaava

Kaatiaisnevan turvetuotantohankkeesta ja ympäristövaikutusten arvioinnista vastaa Vapo Oy Paikalliset polttoaineet/Resurssit, yhteyshenkilönä Mirja Juntunen.

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut Planora Oy, yhteyshenkilönä Seppo Mäkräinen.

Hanke ja sen vaihtoehdot

Kaatiaisnevan turvetuotantohankkeen tarkoituksena on tuottaa pääasiassa energiaturvetta Pohjois-Pohjanmaan eteläosien käyttökohteisiin, kuten Haapaveden voimalaitokselle. Tuotantovaihe kestää 20-30 vuotta. Vapo Oy:n hallinnassa on 228 ha, josta tuotantokelpoista aluetta on noin 200 ha. Tuotantokelpoinen alue on 30 ha:n luonnontilaista aluetta lukuun ottamatta ojitettu metsätaloutta varten.

Kaatiaisneva sijaitsee Pyhäjoen vesistöalueella. Kaatiaisnevan eteläosalta tulevat kuivatusvedet johdetaan metsäojien kautta Pyhäjokeen Venetpalon alueelle sekä pohjoisosalta metsäojien kautta Luonuanjoaan ja edelleen Pyhäjokeen. Vesiensuojelumenetelmäksi on esitetty kolme erilaista vaihtoehtoa pintavalutuksella tai kemiallisella käsittelyllä.

Arviointiohjelmassa esitetyt arviotavat vaihtoehdot ovat:

0-vaihtoehto: Hankkeen toteuttamatta jättäminen.

Vaihtoehto 1: Turvetuotannon toteuttaminen koko tuotantokelpoisella alueella ja vesienkäsittelymenetelmänä sulan maan aikana pintavalutus.

Vaihtoehto 2: Turvetuotannon toteuttaminen koko tuotantokelpoisella alueella ja vesiensuojelumenetelmänä ympärivuotinen pintavalutus.

Vaihtoehto 3: Turvetuotannon toteuttaminen koko tuotantokelpoisella alueella ja vesiensuojelumenetelmänä sulan maan aikainen kemiallinen käsittely.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on kuulutettu YVA-lain ja -asetuksen mukaisesti Kärsämäen kunnan ja Haapaveden kaupungin sekä Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen virallisilla ilmoitustauluilla 16.2.-6.4.2009 välisenä aikana. Arviointiohjelma on ollut nähtävillä kuulusajan Kärsämäen kunnanvirastossa ja Haapaveden kaupunginvirastossa ja pääkirjastoissa sekä Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa.

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus kuulutti arviointiohjelman nähtävillä olosta sanomalehti Pyhäjokiseudussa 16.2.2009. Sanomalehti Kalevassa uutisoitiin Kaatiaisnevan ympäristövaikutusten arvioinnin käynnistymisestä 20.2.2009.

Hankkeen arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus Kärsämäellä kyläkeskus Sykessä 23.2.2009. Tilaisuuteen osallistui kaikkiaan 18 henkilöä. Konsultti esitteli tilaisuudessa hanketta ja arviointiohjelmaa. Keskustelu oli vähäistä ja pääasiassa myönteisesti Kaatiaisnevan turvetuotantohankkeeseen suhtautuvaa. Seuraavan yleisötilaisuuden pitopaikaksi toivottiin Venetpalon koulua.

YHTEENVETO ANNETUISTA LAUSUNNOISTA

Yhteysviranomaisen pyysi arviointiohjelmasta lausuntoja liitteenä 2 olevan jakelulistan mukaisesti. Lisäksi jokaisella on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä hankkeesta. Lausuntoja toimitettiin yhteysviranomaiselle yhteensä 8. Mielipiteitä ei annettu lainkaan. Seuraavassa on esitetty lausunnoista pääkohdat.

Lausunnot

Kärsämäen kunta

Kärsämäen kunnanhallituksella ei ole tässä vaiheessa erityistä huomautettavaa arviointiohjelman suhteen.

Pyhäjokivarren kalastusalue/Kärsämäen osakaskunta

Vesistö- ja kalatalousvaikutusten arviointi perustuu olemassa oleviin tietoihin Pyhäjoen yhteistarkkailusta. Yhteistarkkailu ei anna riittävää kuvaa Pyhäjoen kala- ja raputaloudellisesta merkityksestä. Vesistöalueelle vuosina 1998-2005 istutettujen jokirapujen tilanne on selvittämättä ja tiedot ovat puutteellisia. Arviointiohjelmassa ei ole riittävästi selvitetty Pyhäjoen virkistyskalastuksen merkitystä ja kalastuksen kehittämiseksi tehtyä työtä.

Ohjelmassa ei ole riittävästi otettu huomioon valuma-alueella voimakkaasti lisääntyvän turvetuotannon aiheuttamia riskejä, kuten ennakoimattomia ja poikkeuksellisen suuria ympärivuotisia rankkasateita. Nykyisin käytössä veden laadun seurantamenetelmät eivät riitä selvittämään tulevaisuuden kuormituksen vaikutuksia. Miten ko. selvitykseen mahdollisesti perustuva myönteinen ympäristölupa vaikuttaa EU:n vesipuitelidirektiivin tavoitteisiin.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Hankealue sisältyy maakuntavaltuuston turvetuotantoon hyväksymiin soihin, joten hanke on lähtökohdiltaan maakunnallisen suunnittelun mukainen. Edellytyksenä on, ettei vaikutusarviointissa ilmene merkittäviä seudullisia luonto- ja kulttuuriarvoja. Vaikutusarviossa onkin syytä tarkistaa ojittamattoman osuuden tilanne.

Arvioinnissa on erityisesti syytä ottaa huomioon Venetpalon kylä ja Pyhäjoki. Venetpalo on osoitettu maakuntakaavassa valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi ja Pyhäjoki arvokkaaksi vesistöksi. Koko Pyhäjoen jokilaaksoa koskee maaseudun kehittämisen kohdealue-merkintä. On syytä selvittää miten kyläyhteisö kokee turvetuotannon käynnistymisen. Vesiensuojelun vaatimustasoa nostaa Pyhäjoen läheisyys, avakaavamerkintä ja Venetpalon kylän sijainti.

Arviointiohjelma vaikuttaa asialliselta, mutta alustavat vaikutusnäkemykset voivat hämentää osallisia.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Tutkimuslaitos pitää arviointiohjelmaa kattavana, mutta esittää joitakin näkökohtia. Linnustoselvityksen vähäinen laskentaponnistus ei ole riittävä kuvaamaan pesimälinnuston runsautta ja rakennetta. Kertalaskenta kesäkuussa antaa puutteellisen kuvan mm. metsäkanalintujen, petolintujen, tikkojen, yöaktiivisten lajien ja varhain keväällä pesivien varpuslintujen esiintymisestä alueella. Laskentoja tai alueen tarkkailua olisi syytä olla myös muilta ajanjaksoilta kuin kesältä. Esimerkiksi 30 hehtaarin ojittamaton avosuo voi olla teeren soidinpaikka tai monien lajien merkittävä muutonaikainen levähdyspaikka.

Ohjelmasta ei käy ilmi, onko Luonuanojasta käytettävissä koekalastuksiin tai tiedusteluihin perustuvaa kalastokartoitusta, joihin perustuva kartoitus ennen hankkeen aloittamista olisi tarpeen. Koska todennäköisesti lisääntyvä vedenlaatuhaaita saattaa vaikeuttaa Pyhäjoen kalavedenhoitotoimia, seuranta on riittävässä määrin tehtävä myös Pyhäjoella.

Oulun lääninhallitus

Ihmisiin kohdistuvien sosiaalisten ja terveydellisten vaikutusten arviointi ohjelman mukaisena on kattavaa. Arvioinnin edetessä asukkaiden aktiivisesta osallistumisesta on huolehdittava, koska lähimmät talot ja asuinalue sijaitsevat suhteellisen lähellä tuotantoaluetta. Liikenteen vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon mm. lasten koulureitit ja niiden turvallisuus. Työllisyysvaikutusten osalta tulisi tarkastella hankkeen paikallista väestöä työllistävä vaikutus. Huomioitakoon, että ihmisen terveyteen kohdistuvien vaikutusten arviointiin sisältyy myös melu-, pöly- sekä muiden vastaavien ympäristövaikutusten terveysvaikutustarkastelu. Arviointiselostuksessa tulee selkeästi ilmaista mihin perustuu ohjelmassa esitetty oletus, että turvepöly ei ole terveydelle vaarallinen. Hengitettävän pölyn terveyshaittatarkastelu tulee esittää tarkemmin. Pölyn arvioidut leviämissuunnat tuotantoalueen eri osista huomioiden tuotanto-olosuhteet sekä pölyn pitoisuus- ja vaikutusarviot olisi suositeltavaa esittää kartalla. Pölyhaittojen tarkastelualueen rajausta täsmentyneen vaikutusarvioinnin edetessä.

Kainuun TE-keskus, kalatalouden toimintayksikkö

Hankealueelta on jo pitkään jatkuneen velvoitetarkkailun vuoksi saatavissa riittävät tiedot kalataloudellisen arvioinnin pohjaksi ja arviointi voidaan Kainuun TE-keskuksen käsityksen mukaan toteuttaa arviointiohjelman mukaisesti.

Tiehallinto, Oulun tiepiiri

Liikennemäärien muutosten lisäksi tulisi arvioida liikenneturvallisuusvaikutuksia, erityisesti yleisten teiden liittymissä sekä alemmalla maantieverkolla, jolla turvekuljetukset voivat lisätä raskaan liikenteen määriä huomattavasti. Raskaan liikenteen määrän lisääntyminen voi vaikuttaa merkittävästi kevyen liikenteen turvallisuuteen. Lisäksi tulisi arvioida vaikutukset tiestön kuntoon.

Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry

Arviointiohjelmassa ei mainita alueidenkäyttötavoitteita eikä maakuntakaavan turpeenottoa koskevaa suunnittelumääräystä. Myöskään Oulujoen-Iijoen vesienhoitosuunnitelmaa ei ohjelmassa mainita. Vaikutusten arvioinnin kuuluu selvittää, täyttääkö suolle suunniteltu maankäyttö alueidenkäyttötavoitteet sovittoa yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet, jotka tässä tapauksessa ovat erityisesti vesiensuojelutarpeita. Valuma-alueen tarkastelu on olennainen osa selvitystyötä. Vaikutukset Pyhäjokeen ja joen valuma-alueeseen on Kaatiaisnevaa koskevassa ympäristövaikutusten arvioinnissa keskeisiä selvitettäviä tekijöitä. Ohjelman mukaan vesistövaikutusten arviointi perustuu olemassa olevaan tietoon, mutta onko Luonuanojasta riittävästi tietoa ja riittääkö pari näytettä yhdeltä kesältä tiedoksi joen tilasta. Hankkeen pintavalutuskentiksi esitetään metsäojitusalueita, joiden tekninen suunnitelma ei riitä kertomaan ojien tukkimisen vaikutuksista eikä ennallistetun alan toimivuudesta tarkoitettulla tavalla. Kuormitusta aiotaan arvioida muiden vastaavilla vesiensuojelumenetelmillä hoidettavien tuotantoalueiden tarkkailutulosten perusteella, mutta tietoa ojitettujen pintavalutuskenttien toimivuudesta ei ole saatavilla. Epävarmuustekijät tulee tuoda selkeästi esille.

Pölyämisen vaikutuksia arvioitaessa pitää kaikki työvaiheet ottaa huomioon. Arviointiohjelman mukaan vaikutuksia ilmastoon ei aiota arvioida. Laissa ympäristövaikutusten arvioinnista vaaditaan selvittämään vaikutukset myös ilmastoon, joten laiminlyönti ei ole hyväksyttävää. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella suon kuivatuksen ja se turpeiden polton ilmastovaikutuksia. Ihmistoiminnan turvemailla aiheuttamia kasvihuonepäästöjä voidaan pienentää ainoastaan rajoittamalla turpeen polttoa ja ennallistamalla pilattua suoluontoa.

0-vaihtoehtoon hyötyjen ja haittojen tarkastelussa tulee arvioida, missä määrin hanke estää ja jarruttaa biomassojen polttoon perustuvan energiantuotannon kehittymistä. Tarkastelussa tulee ottaa huomioon, että turvetta korvaavat polttoaineet ovat kotimaisia biomassoja, joiden hankinta on hyvin työvoimavaltaista. Lisäksi yhteiskunnan kokonaisedun mukaisena ei pidetä sitä, että Kaatiaisnevan yhtenä suunniteltuna käyttökohteena on turvelauhdelaite, joka hukkaa kaksi kolmasosaa energiastaan vesistön lämmittämiseen, aikana, jolloin kasvihuonepäästöjen leikkausvaatimukset voivat vain kiristyä. Hankkeen toteuttamatta jättämisestä pitää arvioida monipuolisemmin kuin alueen kunnostusojitusten metsätaloushyötyjen ja

turve-energian saatavuuden haittojen tarkasteluna. Turpeenkaivun vaihtoehtona ei Kaatiaisnevilla välttämättä ole metsäkasvatus, vaan vetisenä alueena ennallistaminen valuma-alueen virtaamien tasaamiseksi ja Pyhäjoen vesiensuojelun tehostamiseksi. Yleensäkin turvesoiden YVA-menettelyn vaihtoehtojen sisältöä tulisi kehittää maankäytöllisellä tarkastelulla ekosysteemipalvelujen kysynnän ja tarjonnan näkökulmasta.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus esittää lausuntonaan Vapo Oy:n Kaatiaisnevan turvetuotantoalueen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa:

Hankekuvaus

Tiedot hankkeen tarkoituksesta, sijainnista ja hankevastaavasta on esitetty. Tuotantoalasta on arviointiohjelmassa annettu kahdenlaista arviota, 180 ha ja 200 ha. Arviointiselostuksessa on pinta-alatiedot esitettävä tarkasti. Nyt jää epäselväksi, johtuuko poikkeava tuotantoala eri vesiensuojelurakenteesta. Hankkeen liittymistä muihin valuma-alueen turvetuotantoalueisiin on täsmennettävä. Arviointiohjelmassa on käytetty osin turvetuotannolle outoa termistöä, kuten allastus ja sihtiputki. Arviointiselostuksessa on käytettävä vakiintuneita turvetuotannon termejä sekaannusten välttämiseksi.

Vaihtoehtojen käsittely ja vesienkäsittelymenetelmät

Arviointiohjelmassa on valittu neljä arvioitavaa vaihtoehtoa, joista yksi on hankkeen toteuttamatta jättäminen. Muut kolme vaihtoehtoa poikkeavat toisistaan vesienkäsittelymenetelmien perusteella. Kaikkien kolmen vaihtoehdon vesiensuojelurakenteet kuuluvat nykykäytännön mukaisiin menetelmiin, mutta ainoastaan 2-vaihtoehdossa tehokkaampi menetelmä olisi käytössä ympärivuotisesti. Arviointiohjelmassa tulee pintavalutuskenttien toimivuutta arvioida perusteellisesti pintavalutuskentiksi suunniteltujen alueiden ominaisuuksien perusteella.

Vaihtoehdon, jossa hanke jätetään toteuttamatta, hyötyjä ja haittoja on esitetty tarkasteltavaksi alueen jäämisenä nykyiseen tilaansa metsäkasvatusta varten. Arvioinnissa on tarkemmin selvitettävä, soveltuuko alue metsäkasvatukseen ja onko alueella mahdollisia muita käyttövaihtoehtoja, kuten käyttö valuma-alueen virtaamien tasaajana.

Arviointiohjelmassa on esitetty mahdollisuus kohdistaa tuotantoaluetta jompaankumpaan laskusuuntaan enemmän kuin mitä metsäojien kaltevuussuhteiden mukaiset valuma-alueet ovat nykyisin. Seikka, onko arviointiselostuksessa tarkoitus esittää vaihtoehtoisia tuotantosuunnitelmia vai sisältyvätkö erilaiset laskusuunnat arvioitaviin vaihtoehtoihin, jää arviointiohjelmassa epäselväksi. Arviointiselostuksessa on käytävä ilmi, miksi nykyisiä laskusuuntia muutetaan ja mikä vaikutus muutoksella on vesistökuormitukseen.

Arviointiohjelmasta ei ole esitetty suunniteltujen pintavalutuskenttien sijaintia, mutta tekstissä todetaan nykyisen metsäojituksen alentavan/vaikeuttavan alueiden soveltuvuutta pintavalutuskentiksi. Kuitenkin tuotantoalaan sisältyy pohjoisosissa luonnontilaista aluetta. Tuotantosuunnitelmaa laadittaessa tulee selvittää myös näiden ojittamattomien alueiden mahdollinen soveltuvuus pintavalutuskentiksi.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiohjelman tarkoituksena on kertoa, mitä ja miten hankkeen eri vaihtoehtojen vaikutuksia aiotaan arvioida. Kaatiaisnevan arviointiohjelmassa on joidenkin vaikutusten osalta todettu, ettei hankkeella ole vaikutuksia sen tarkemmin asiaa perustelematta. Näin on todettu mm. pölyn terveysvaikutuksista ja virkistysarvoista. Arviointiselostuksessa on esitettävä tällaisten väittämien perusteluiksi riittävät ja tutkittuun tietoon pohjautuvat arviot.

Kasvillisuuteen, linnustoon ja luonnon monimuotoisuuteen

Kasvillisuus- ja linnustoselvitykset ovat vuodelta 2003 eli verraten vanhoja. Suon luonteen ja muuttuneisuuden vuoksi voidaan olettaa, että arviointiohjelmassa esitetyillä keinoilla saadaan kuitenkin riittävä tieto Kaatiaisnevan luonnonarvoista YVA-menettelyyn ja lupaharkintaan.

Kaatiaisnevan alueeseen sisältyy 30 hehtaarin ojittamaton alue, jonka merkitystä mm. linnuston kannalta on annetuista lausunnoista kahdessa vaadittu erikseen selvitettäväksi. Arviointiselostuksessa esitetään tehtyjen linnusto- ja kasvillisuusselvitysten tarkemmat tulokset sekä käsitellään osa-alueiden tilaa tarkemmin. Vaikutukset ojittamattomaan alueeseen on tuotava arviointiselostuksessa riittävän selkeästi esille.

Pohjaveteen, kaivoihin ja arvokkaisiin pienvesiin

Ohjelmassa on todettu, ettei hankkeen välittömässä läheisyydessä ole pohjavesialueita eikä arvokkaita pienvesiä. Koska lausunnoissa ei ole ilmennyt muuta tietoa, ei pohjavesi- ja pienvesivaikutuksia tarvitse enempää arvioida. Selostukseen tulee kuitenkin kartoittaa lähialueen talousvesikäytössä olevat kaivot ja arvioida hankkeen mahdolliset vaikutukset niiden veden laatuun ja määrään.

Maisemaan ja kulttuuriperintöön

Venetpalon kylä on osoitettu maakuntakaavassa valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi. Selostuksessa arvioidaan tuotantoalueen näkyvyyttä läheisille alueille sekä hankkeen toteuttamisen aiheuttamat muutokset alueen kauko- ja lähimaisemaan. Arviointiohjelmassa on todettu, ettei hankkeella ole maisemavaikutusta Venetpalon kylään, vaikka arviointia ei ole vielä tehty. Myös lisääntyvän rekkaliikenteen vaikutukset Venetpalon kylään ja näkyvyys Pyhäjoen vesistöön tulee arvioida.

Luonnonvarojen hyödyntämiseen

Arviointiohjelmassa on todettu perustelematta, ettei alueella ole merkittävää arvoa suomarjojen osalta. Arvio ei saa perustua oletukseen, vaan alueella on selvitettävä esimerkiksi haastattelulla merkitykset alueen luonnonvarojen kuten marjojen hyödyntämiseen.

Arviointiohjelmassa todetaan, että Kaatiaisneva marjastus- ja virkistysalueena arvioidaan olemassa olevien tietojen perusteella, mutta ei tarkemmin kerrota mitä nuo tiedot ovat. Venetpalon kylän läheisyys huomioon ottaen alueen virkistyskäyttö ja luonnonvarojen hyödyntäminen on selvitettävä tarkemmin lähiasukaille tehtävä kyselyllä tai haastattelulla.

Vesistöön, kalastoon ja kalastukseen

Hanke sijaitsee hyvin lähellä Pyhäjoen jokiuomaa. Tulvariskiä on arvioitava mm. korkeussuhteiden pohjalta.

Vesistövaikutustarkastelu voidaan tehdä esitetyllä tavalla, mutta eri vaihtojen vuosikuormitusarvion lisäksi on tehtävä kesäaikaisen kuormitusvaikutusten tarkastelu. Lisäksi Kaatiaisnevan ja Kivinevan turvetuotantoalueiden yhteisvaikutukset on arvioitava Luonuanojassa.

Olemassa olevaa tietoa Kaatiaisnevan ennakkotarkkailusta, Pyhäjoen velvoitetarkkailusta ja ympäristöhallinnon seurannasta voidaan pitää riittävänä hankkeen vesistö- ja kalatalousvaikutusten arvioimiseksi. Myös viimeisimmät tulokset vuosilta 2008-2009 yhteistarkkailusta ja vesienhoitoalueella tehdystä luokittelusta on hyödynnettävä tarkastelussa. Arviointiohjelmassa on esitetty käytettäväksi Luonuanojan osalta Kivinevan velvoitetarkkailun tuloksia vuosilta 2004-2005. Samoista havaintopaikoista on myös vuodelta 2008 tuloksia, jotka on otettava huomioon arviointiselostuksessa. Velvoitetarkkailuun liittyen Luonuanojan alaosalta on viime vuosilta käytettävissä vuosittaisia tarkkailutuloksia. Luonuanojasta saatava veden laatuaineisto on edellä mainituilla lisäyksillä riittävä Kaatiaisnevan vaikutusten arvioimiseksi Luonuanojassa. Vaikutukset on arvioitava myös Pyhäjoessa Luonuanjoen laskukohdan alapuolella.

Ehdotus Oulujoen-Iijoen vesienhoitosuunnitelmaksi on ollut kuultavana ja se tullaan jättämään valtioneuvoston hyväksyttäväksi vuoden 2009 loppuun mennessä. Arviointiohjelmassa

on arvioitava, miten Kaatiaisnevan hanke vaikuttaa Oulujoen-Iijoen vesienhoitosuunnitelmassa esitettyihin tilatavoitteisiin ja lisätoimenpiteisiin.

Pölyvaikutukset

Arviointiohjelman mukaan pölyvaikutuksia arvioidaan hankealueen ympäristössä aiempien, muilta tuotantoalueilta saatujen pölymittausten perusteella ottamalla huomioon paikalliset olosuhteet, kuten suon ympäristön avoimuus ja asutuksen sijoittuminen. Arviointiselostuksessa esitetään hankealueen läheisyydessä sijaitsevat häiriintyvät asutuskohteet sekä niihin turvetuotannosta ja turvekuljetuksista aiheutuvat mahdolliset vaikutukset.

Kaatiaisnevan lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat ainoastaan 250-500 etäsydellä tuotantoalueesta, joten mahdolliset pölyhaitat on selvitettävä perusteellisesti tarkastelemalla myös pölyhaittoja eri tuotantovaiheissa ja vaihtoehtoisilla tuotantomenetelmillä. Pölyvaikutukset tulee havainnollistaa kartalla.

Pölyn kulkeutuminen vesistöön tulee myös selvittää, sijaitseehan Pyhäjoki aivan tuotantoalueen läheisyydessä. Erikseen on arvioitava mahdollista pölyn kerääntymistä Pyhäjoen rannoille sekä sen vaikutuksia loma-asutukseen ja muuhun virkistyskäyttöön.

Meluvaikutukset

Meluvaikutukset voidaan arvioida esitetyllä tavalla.

Liikenteen vaikutukset

Lisäämällä vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja tiestön kuntoon, vaikutusarviointi voidaan tehdä arviointiohjelmassa esitetyllä tavalla.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Arviointi voidaan tehdä esitetyllä tavalla.

Uusi maankäyttö tuotannon jälkeen ja toiminnan riskit

Jälkihoitovaiheen ja eri jälkikäyttövaiheen eri vaihtoehtojen mahdollisia ympäristövaikutuksia tulee myös alustavasti käsitellä.

Ilmastovaikutukset

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty käsiteltäväksi vaikutuksia ilmastoon. Koska turvetuotanto-toiminnalla on vaikutuksia kasvihuonekaasuihin, on Kaatiaisnevan hankkeessa arvioitava vaikutukset kasvihuonekaasutaseeseen riittävällä tavalla. Arviointiselostuksessa tulee selvittää ilmastovaikutukset uusinta tutkimustietoa käyttäen.

Osallistuminen

Arviointiohjelmassa on esitetty arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestämistä yleisötilaisuuksilla ja mielipiteen antamisen mahdollisuutena. Arviointiohjelmaan on kuitenkin lisättävä edellä mainittu kysely tai haastattelu asukkaille virkistyskäytöstä ja luonnonvarojen hyödyntämisestä alueella.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelma sisältää pääosin ne tiedot, joita YVA-lain ja -asetuksen mukaan arviointiohjelmassa tulee esittää. Arviointiselostusta laadittaessa tulee edellä esitetty tarkennusvaatimukset ottaa huomioon.

Vaikutusten arviointiin tulee lisätä ilmastovaikutusten arviointi. Alueen luonnonvarojen hyödyntämistä ja virkistyskäyttöä on selvitettävä asukkaille tehtävällä kyselyllä tai haastattelulla. Muutenkin Venetpalon kylän läheisen sijainnin vuoksi arviointiselostuksessa tulee selkeästi tuoda esille ihmiseen kohdistuvat vaikutukset. Vaikutukset Pyhäjoen valuma-alueella tulee arvioida selkeästi ja perusteellisesti eri vaihtoehtoilta.

Vaihtoehtojen vertailun tulokset on havainnollisuuden vuoksi hyvä esittää sanallisen selostuksen lisäksi taulukkona. Arvioinnissa ja vaikutusalueiden rajauksessa ilmenevät epävarmuustekijät on tuotava esille arviointiselostuksessa.

Arviointiselostuksessa tulee asetuksen mukaan esittää ehdotus toimiksi, joilla ehkäistään ja rajoitetaan haitallisia ympäristövaikutuksia sekä ehdotus seurantaohjelmaksi. Arviointiselostuksen tulee olla havainnollinen ja ymmärrettävä siten, että vaihtoehtojen vertailu on mahdollista. Selostuksessa tulee olla myös yleistajuinen ja ytimekäs yhteenveto.

Arviointiselostusta laadittaessa on muistettava valtioneuvoston asetuksen (713/2006) 10 §:n edellytys siitä, miten selostuksessa on esitettävä tarpeellisessa määrin selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä kahden kuukauden ajan 6.5.2009 alkaen Kärämäen kunnassa ja Haapaveden kaupungissa, pääkirjastoissa sekä Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa. Se löytyy myös ympäristökeskuksen internetsivuilta osoitteesta: www.ymparisto.fi/ppo > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA-hankkeet > Kaatiaisnevan turvetuotantohanke, Kärämäki.

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon sekä kopiot arviointiohjelmasta annetuista lausunnoista hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot säilytetään ja arkistoidaan Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille.

Ympäristönsuojelupäällikkö

Juhani Kaakinen

Limnologi

Marjaana Eerola

Suoritemaksu **5450 euroa** (ei arvonlisäverollista myyntiä)

Maksun määräytymisen perusteet

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) perusteella annetussa ympäristöministeriön asetuksessa (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista perittävistä maksuista esitetyn maksutaulukon mukaan. Maksutaulukon mukaan YVA-laissa tarkoitettua lausunnosta arviointiselostuksesta perittävän maksun suuruus kahden kunnan alueella on 5450 €.

Oikaisun hakeminen maksuun

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ympäristökeskukselta. Lausunnon liitteenä ovat ohjeet maksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiseen.

Liitteet	Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus Lausuntopyynnön jakelulista Annetut lausunnot hankkeesta vastaavalle
Tiedoksi	Ympäristöministeriö Suomen ympäristökeskus Kärsämäen kunta Haapaveden kaupunki Pyhäjokivarren kalastusalue Kärsämäen osakaskunta Pohjois-Pohjanmaan liitto Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos Oulun lääninhallitus/Sosiaali- ja terveysosasto Kainuun TE-keskus/Kalatalousyksikkö Tiehallinnon Oulun tiepiiri Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOSOITUS

Oikaisuvaatimusviranomainen

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua **Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselta**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristökeskukselle **kuuden (6) kuukauden kuluessa** lausunnon antamispäivästä, jolloin lausunnosta perittävä maksu on määrätty.

Oikaisuvaatimuskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava:

- oikaisua vaativan nimi, kotikunta ja postiosoite
- ympäristökeskuksen päätös, jonka maksua vaaditaan muutettavaksi, alkuperäisenä tai kopiona
- oikaisu, joka maksuun vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimuskirjelmä on oikaisua vaativan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos oikaisuvaatimuksen laatija on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, postiosoite ja kotikunta.

Oikaisuvaatimuskirjelmän perille toimittaminen

Oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai valtuutetun asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostina. Oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen ympäristökeskuksen aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuskirjelmän toimittamisesta telekopiona tai sähköpostina säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003)

Yhteystiedot

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen	
postiosoite	PL 124, 90101 Oulu
käyntiosoite	Veteraanikatu 1, 90100 Oulu
puhelin	020 610 111 (asiakaspalvelu)
telekopio	08 816 2869
sähköposti	kirjaamo.ppo@ymparisto.fi
virka-aika	8.00 - 16.15

**Pyydetty lausunnot Kaatiaisnevan arviointiohjelmasta
seuraavan jakelun mukaan:**

Kärsämäen kunnanhallitus
Haapaveden kaupunginhallitus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Metsähallitus Pohjanmaan luontopalvelut
Oulun lääninhallitus/Sosiaali- ja terveysosasto

Kainuun TE-keskus/Kalatalousyksikkö
Tiehallinnon Oulun tiepiiri
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Kärsämäen osakaskunta
Pyhäjokivarren kalastusalue

Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri
Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys